

Article Arrival : 26/10/2020

Published : 20.12.2020

Doi Number <http://dx.doi.org/10.26449/sssj.2909>Reference Tektaş, N., Öz Ceviz, N., Basmacı, G. & Tektaş, M. (2020). "Z-Kuşağı Üniversite Öğrencilerinin Covid-19 Pandemi Sürecinde Zaman Yönetimi Becerileri" International Social Sciences Studies Journal, (e-ISSN:2587-1587) Vol:6, Issue:75; pp:5526-5536.

Z-KUŞAĞI ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN COVID-19 PANDEMİ SÜRECİNDE ZAMAN YÖNETİMİ BECERİLERİ

Time Management Skills Of Z-Generation University Students In The Covid-19 Pandemia Process

Doç. Dr. Necla TEKTAŞ

Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Ekonometri Bölümü, Balıkesir/TÜRKİYE

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-8190-4532>

Öğr. Gör. Nuray ÖZ CEVİZ

Marmara Üniversitesi, TBMYO Tekstil, Giyim, Ayakkabı ve Deri Bölümü, İstanbul/TÜRKİYE

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-9670-6176>

Doç. Dr. Gültekin BASMACI

Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Mühendislik-Mimarlık Fakültesi, Makine Mühendisliği Bölümü, Burdur/TÜRKİYE

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-4818-3160>

Prof. Dr. Mehmet TEKTAŞ

Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi, Mühendislik Ve Doğa Bilimleri Fakültesi, Ulaştırma Mühendisliği Bölümü Balıkesir/TÜRKİYE

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-9564-8069>

ÖZET

Zaman yönetimi bireyin kendisini yönetmesi olarak tanımlanırken, özellikle yaşadığımız Covid-19 sürecinde bu yönetimin zor olması ve bireylerin etrafında çeldiricilerin çok fazla olması onları engellemektedir. Bu durumdan en çok etkilenen kişiler dijital çağda dünyaya gelen z kuşağı bireyleri olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu çalışmada, Z-kuşağı olan üniversite öğrencilerinin zaman yönetimi becerilerini belirlemek amaçlanmıştır. Tarama modelinde tasarlanan bu çalışmanın verileri, 1-31 ağustos 2020 tarihleri arasında online anket uygulanarak toplanmıştır. Araştırmanın evrenini Z-kuşağı üniversite öğrencileri ve örnekleme kolayda örnekleme yöntemine göre ulaşılan toplam 617 üniversite öğrencisi oluşturmaktadır. Verilerin toplanmasında Zaman Yönetimi Becerileri ölçeği kullanılmıştır. Verilerin istatistik analizlerinde frekans analizi ve parametrik olmayan Mann-Whitney U testi kullanılmıştır. Z-kuşağı üniversite öğrencilerinin cinsiyet ile zaman yönetim becerileri ölçeği planlama boyutu arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.

Anahtar Kelimeler: Covid-19, Zaman yönetimi, Z-kuşağı

ABSTRACT

While time management is defined as the self-management of the individual, especially in the Covid-19 process we live in, this management is difficult and there are too many distractors around individuals prevent them. The people who are most affected by this situation are the individuals of the generation z who came to the world in the digital age. In this study, it was aimed to determine the time management skills of university students with generation z. The data of this study, which was designed in the screening model, was collected by applying an online questionnaire between 1-31 August 2020. The population of the study is composed of Z-generation university students and 617 university students whose sampling was reached using the convenience sampling method. ime Management Skills scale was used to collect data. Frequency analysis and non-parametric Mann-Whitney U test were used in the statistical analysis of the data. No significant relationship was found between the gender of generation Z university students and the planning dimension of the time management skills scale.

Key Words: Covid-1, Time Management, Z-generation

1. GİRİŞ

Yaşadığımız yüzyılın en önemli bireysel sorunlarından biri zaman yönetimi konusunda yaşanan sıkıntılardır. Özellikle, teknolojik gelişme ile birlikte elektronik araç-gereçlerin çeşitlenmesi ve yaygın kullanımı zaman yönetimini etkilemektedir. Bu dijital dünyanın yoğunluğu zaman yönetimi açısından pek çok bireysel kolaylıklar sağlarken, genelde fazla vaktimizi alan çeldiriciler olarak karşımıza çıkmaktadır. Zaman çeldirici araçlardan biri akıllı telefonların yaygın kullanımının artmasıdır. Bu durum ile Y ve Z kuşaklarının telefonla olan birlikteliğinin artmasına da sebep olmuştur. Ülkemizde olduğu gibi dünyada da akıllı telefonlara yönelik geliştirilen uygulamalar çoğalmış ve bireylerin telefon kullanım süreleri artmıştır.

Bu uygulamalar arasında özellikle sosyal medya uygulamaları giderek daha popüler hale gelmiş Y ve Z kuşaklarını doğrudan etkilemiştir. Bu etkileşim, akıllı telefon kullanmayı sosyal medyada bulunmayı, takip etme ve edilmeyi ve her zaman kontrol etme ve edilme gibi bir alışkanlıkları da beraberinde getirmiştir.

Sosyal medya kanalları, bireylerin internet olanaklarını kullanarak bazen bireysel bazen de topluluk halinde iletişim yapabileceği sunan platformlardır (Tutgun-Ünal & Deniz, 2019). Her yaştan, her kültürden ve dünya üzerinde arzu edilen her yerden insanları kolaylıkla bir araya getiren ortamlar olup yaşamın vazgeçilmez bir parçası haline gelmiştir. Özellikle 2019 yılının sonlarına doğru ortaya çıkan ve tüm dünyaya yayılan Covid-19 pandemisi ile birlikte önemi daha da artmış, ilan edilen karantinalar ile birlikte de evde kalınan süreçler içerisinde bireylerin en önemli haberleşme kanalı haline gelmiştir. Sosyal medyada bireyler ve topluluklar kendine özgü bir takım değer ve anlayışlar geliştirerek bu süreçte aktif bir kullanım ortamı oluşturmuşlardır. Sosyal medya mecraları her yaştan bireyin aktif kullanım alanını artırsa da özellikle Z kuşağı gençlerinin bu alanları daha yoğun kullandıkları aşikârdır. Zira bu gençler, aynı zamanda teknolojinin kucağına doğan bireyler olarak da adlandırılmaktadır. Tüm kuşaklar belli bir zaman dilimi içerisinde doğan, büyüyen ve benzer davranışlar sergileyen bireyler olarak tanımlanmaktadır. Değişen her davranış ile birlikte yeni bir kuşak şekillenmektedir. Kuşakların yaşadıkları dönemdeki teknolojik gelişmeler, ekonomi ve yaşanan toplumsal olaylar, bireylerin hayata bakış açılarını da değiştirmekte ve farklı davranış geliştirmelerine sebebiyet vermektedir (Deniz ve Tutgun-Ünal, 2019). Kuşakların ayrımı incelendiğinde, karşımıza beş kategorize kuşak çıkmaktadır. Bu kuşakların; Sessiz Kuşak (1927-1945), Baby Boomer (1946-1964), X Kuşağı (1965-1979), Y Kuşağı (1980-1999) ve Z Kuşağı (2000 ve sonrası) olarak sıralandığı görülmektedir (Berkup, 2014; Deniz ve Tutgun-Ünal, 2019; Dewanti ve Indrajit, 2018; Ekşili ve Antalyalı, 2017; Taş, Demirdöğmez ve Küçüköğlü, 2017; Toruntay, 2011; Zemke vd., 2013).

Kuşaklar arasında Z kuşağı, teknolojinin gelişmesi ile birlikte diğer kuşaklardan ayrılan özellikleri ile ele almak gerekmektedir. Bu kuşak aynı zamanda McCrindle (2012)'a göre yaş bakımından daha büyük annelerde doğmuş, daha küçük ailelerde yaşamakta ve çağlara göre en az kardeşe sahip kuşak olarak karşımıza çıkmaktadır. Kardeş sayısının azlığı ve evde sosyalleşme alanının daralmasından dolayı sosyal medya bir arkadaş gibi olmakta, yanlarından ayırmadıkları bir bağlılık yaratmaktadır. Yapılan çalışmalar da Z kuşağının yeni medya araçlarını daha etkin kullandığını ortaya koymaktadır (Özdemir, 2017; Altunbay ve Bıçak, 2018). Özellikle sosyal medyanın da gelişmesi Z kuşağında doğan bireylerin teknolojinin olumlu veya olumsuz yönlerinden çokça etkilendikleri görülmektedir. Özellikle olumsuz yönde etkilemeye bakıldığında, alanyazında teknolojik uygulamaların gereğinden fazla ve problemlili denebilecek düzeyde kullanılması internet bağımlılığı, sosyal medya bağımlılığı gibi ölçeklerin bile gelişmesine sebep olmuştur (Andreassen, 2012; Çam ve İşbulan, 2012; Tutgun-Ünal, 2015; Tutgun-Ünal ve Deniz, 2016). Akıllı telefon uygulamaları içerisinde sosyal medyanın bireyleri gereğinden fazla meşgul etmesi, uyku problemleri, sinirlilik, bencillik gibi problemleri beraberinde getirmekte, bireylerin beğenilme arzusunu olumsuz yönde tetiklemektedir (Kuss ve Griffiths, 2011; Wilson, Fornasier ve White, 2010). Kişisel paylaşımların önem kazandığı ve beğenilme arzusunun tetiklendiği bu dönem, dolayısı ile bununla çokça meşgul olan Z kuşağında zaman yönetimi konusunda da sıkıntılar oluşturmakta, bireyler gelecek sosyal medya etkileşimleri, beğeniler, beklenen cevaplar ile birlikte hiçbir şeye kanalize olamamakta ve zamanı planlamada sorunlarla boğuşmaktadır. Dolayısı ile Z kuşağı gençliğinin konsantrasyon olma, yazma ve yansıtma süre ve şekilleri sürekli değişmektedir (Karadoğan,2019).

Tüm bu etkenler ile birlikte 2019 yılının sonlarında Çin'in Wuhan kentinden başlayarak tüm dünyaya yayılan ve Covid-19 adı verilen virüs, tüm insanları etkilediği gibi, akademik olarak üniversiteye yeni giriş yapan ya da yapacak olan Z kuşağını da oldukça fazla etkilemiştir. Özgürlüklerine düşkün olan bu kuşaktaki bireyler, Covid-19 pandemisi ile birlikte tekrar aileleri ile bir arada yaşamak durumunda kalmış, giriş-çıkışları kısıtlanmış ve dijital çağın gençleri dijitalliğin tam anlamı ile içine düşmüştür. Bir yandan sosyal medyaya olan düşkünlükleri akıllı telefonlarını daha uzun süre kullanmalarına sebep olurken, bir yandan da akademik olarak derslerini dijital platformlardan takip etmek durumunda bırakmıştır. Bu durumun onları, eğitimlerinin en önemli evresinde diğer bireylerden daha fazla etkilediği düşünülmektedir.

2. ZAMAN YÖNETİMİ KAVRAMI VE Z KUŞAĞI

Zamanı yönetmek aslında bireyin kendisini yönetmektir ki böylece birey kişisel ve profesyonel olarak önceliklerini belirleyerek gerekli düzenlemeleri ve planlamaları yapar. Bu süreç daha sistematik bir şekilde çalışarak bireyleri başarıya ulaştıracaktır. Dolayısı ile zaman yönetimi, belirlenmiş açık hedeflere ulaşmak için sarf edilen çaba olarak tanımlanabilir. İlk kez Danimarka'da doğan bu kavram zamanla tüm dünyaya

yayılmış ve planlama için yapılan her bir küçük adım sayesinde bireylerin daha verimli olacağı vurgulanmıştır (Güçlü, 2001: 87, 105).

Zaman amansızca akıp giden ve geri döndürülemeyen, dolayısı ile paha biçilmez bir hazinedir. Scoot (1999), satın alamadığımız, biriktiremediğimiz, öteleyemediğimiz, ödünç alıp veremediğimiz bu değişmez dilimi, en iyi şekilde değerlendirmek zorunda olduğumuzu belirtmiştir. Bu değerlendirmeyi yapmak için de en önemli unsur onu iyi planlamaktır. Koch (1999:165), günlük işlerin ya da olayların bireylerin üzerinde oluşturduğu baskıdan kaçmanın en iyi yolunu açık önceliklerin ortaya konması olarak savunmaktadır. Zira zaman, her meslekten bireylerin üzerinde baskı oluşturan evrensel bir problemdir. Kişinin zihninde oluşan bu kargaşa ve baskı için de planların sıra ile gerçekleştirilmesi gerekmektedir (Cüceloğlu, 1999: 287). Böylece zaman verimli bir şekilde kullanılacak ve oluşabilecek birçok sorun engellenecektir.

Planlama zaman yönetimi açısından en önemli unsur olarak karşımıza çıkmaktadır. İşleri aciliyet gerektiren ve gerektirmeyen diye ayrıştırmak, zamanı etkin ve verimli kullanmak açısından kolaylık sağlar. Burada bireyin kendi içerisinde yapacağı işleri tablo 1’de görüldüğü gibi ayrıştırmayı ve kendisine ya da konumuna göre (öğrencisi ise ders ve ödev sırası, çalışan ise iş-rapor beklentisi vb.) tasnif etmesi ve böylece önemli olanları belirgin hale getirmesi fırsat yaratıp işlerini yoluna koymasını kolaylaştıracaktır (Scoot, 1997, 18; Cüceloğlu, 1999: 293).

Tablo 1. Zaman Yönetimi Tablosu

	Acil	Acil Değil
Önemli	I *Krizler *Çözüm bekleyen sorunlar *Belirli bir sürede tamamlanması gereken projeler, toplantı ve hazırlıklar	II *Hazırlık yapma *Önlem Alma *Değerlerin belirlenmesi *Planlama *İlişki kurma *Kendini yenileme *Güçlendirme
	III *Amaçsız telefon görüşmeleri, ziyaretler *Bazı mektuplar, bazı raporlar *Hemen yapılması gereken bazı işler *Popüler etkinlikler	IV *İvır zıvır işler *Bazı telefonlar *Zamanı boşa harcayan işler *“Kaçış” etkinlikleri *İlgisiz yazımlar *Aşırı TV izleme
Önemsiz		

Kaynak: Stephen R. Covey. (2000)

Planlama bütün kuşaklar için sorun teşkil eden bir kavram olmasının yanında, Z kuşağını diğer kuşaklardan ayıran dijital çağ içine doğmuş olmaları onları bu konuda daha da sıkıntılı yapmaktadır. İçinde bulunduğumuz dijital çağda özellikle günlük hayatımıza yön veren sosyal medyanın bu kuşak tarafından etkili bir şekilde kullanılması ve çok zaman alması, planlama problemlerinin daha da artmasına sebep olmaktadır. Taş ve arkadaşları da (2017) bu konunun önemine dikkat çekerek, teknolojiyi faydalı bir şekilde öğrenme ve öğretme noktasında yönetim ve eğitim kademelerine çok görev düştüğünü belirtmektedirler. Çünkü bu kuşaktaki bireyler, bilgi ve zamana hemen adapte olabilmekte, fakat eğlenme kısmından vazgeçmemektedirler. Bu durum Z kuşağında bağımlılık faktörünün zayıflamasına sebep olmaktadır. Dikkatleri çabuk dağılabilir ve ilgilerini çekmeye konuya adapte olmakta zorlanırlar hatta vazgeçebilirler. Bu durum Z kuşağı bireylerinin sürekli eğitim, akademik başarı, iş hayatı gibi konularda sorun yaşamalarına sebep olabilmektedir. Daha bireysel ilgi bekleyen bu kuşak çoklu uyarılar (McCrandle, 2012) sebebi ile daha çok dikkat edilmesi gereken bir kuşaktır.

İnternetin olmadığı dönemde hiç yaşamamış olan bu nesil, sahip oldukları akıllı telefonlarla sürekli “connected” olma özelliğine sahiptir. Bu kuşak akademik eğitim açısından incelendiğinde de hiç ansiklopedi karıştırmamış, özet çıkarmamış, yazı dilinde emojileri kelimelelere tercih eden bir nesil olarak karşımıza çıkmaktadır. Dolayısı ile akademik başarının artırılması için öğrencilerin dikkatini çekecek materyaller kullanılması gerekmektedir. Günümüz gençliği olan Z kuşağının farklılaşan beklentilerine mevcut programlar cevap verememektedir. Öğretim programlarını güncellemek, yenilemek ve ileri teknolojiler ile desteklemek önemlidir (Somyürek, 2014). Eğitimcilerin de kendilerini bu yönde geliştirmesi gerekmekte, sosyal medya, sanal gerçeklik, artırılmış gerçeklik vb. konulara ilgi duyarak bu becerilerini bu neslin akademik gelişimi için kullanmalıdır. Dijital nesil olarak da adlandırılan bu kuşak

bilgiye kolay ulaşabilse de, bilgiyi kullanma ya da devamını getirmede sıkıntı yaşamaktadır. O sebeple bilgi bankalarının akademiler ve eğitim kurumları tarafından dijital nesile uyacak şekilde uzun olmayan, dikkat çekici materyaller haline getirilmesi gerekmektedir. Ayrıca, erişim olanakları, tek tık uygulamalar gibi olanakların artırılması sağlanmalıdır.

Z kuşağının başlangıç yıllarında doğanlar, şu anda üniversitelerde okumaktadır. Bu öğrencilerin zaman yönetimi, stres ve kaygı seviyelerine yönelik çalışmalara literatürde rastlanmaktadır. Yıldız (2018), 442 öğrenci üzerinde yaptığı çalışmada üniversite öğrencilerinin zaman yönetimi algılarının orta seviyede olduğunu belirtmiştir. Lise düzeyinde yapılan bir çalışmada ise, not ortalaması yüksek olan öğrencilerin zaman yönetimleri iyi iken, erteleme konusunda cinsiyet farklılığı oluşmakta, kız öğrencilerin daha çok erteleme yaptığı ortaya konmaktadır (Durmaz, Hüseyinli ve Güçlü, 2016). Doğan (2018) 275 üniversite öğrencisi üzerinde yaptığı çalışmada zaman yönetimi ve akademik başarı arasında pozitif yönde bir sonuç elde etmiştir. Literatürde farklı kuşaklar için benzer sonuçlar bulunsa da Z-kuşağı için şu anda yer alan çalışma sayısı yok denecek kadar azdır. Bu sebeple bu çalışma da Z-kuşağı üniversite öğrencilerinin zaman yönetimi ile ilgili alan yazında yapılan bir çalışma olmadığından ve Z kuşağının çoğunun akademik eğitimin daha başında olmasından ve belki başlamamış olmasından dolayı önemli bir çalışma olarak literatüre kazandırılacağı düşünülmektedir.

3. YÖNTEM

Araştırma, nicel araştırma yöntemi doğrultusunda betimsel tarama desenine göre tasarlanmış ve Z-kuşağı üniversite öğrencilerinin zaman yönetimi becerilerini belirlemeye yönelik tarama modellerinden biri olan genel tarama modeline göre yürütülmüştür.

3.1. Araştırmanın Amacı

Araştırmanın temel amacı, ülkemizdeki Z kuşağındaki üniversite öğrencilerinin Covid-19 pandemi sürecinde zaman yönetimi becerilerinin incelenmesidir. Bu amaç çerçevesinde zaman yönetimi becerileri ölçeğinin alt boyutları ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı bir ilişki var mıdır? sorusuna yanıt aranmıştır.

3.2. Evren-Örneklem

Araştırmanın evrenini, Türkiye’de 2019-2020 eğitim-öğretim döneminde üniversitede eğitimine devam Z-Kuşağı üniversite öğrencileri ve örneklemini kolayda örnekleme yöntemine göre ulaşılabilen 617 Z-Kuşağı üniversite öğrencisi oluşturmaktadır. Örnekleme yer alan öğrencilerin 408’sinin kadın (%66.1) ve 209’unun (%33.9) erkektir. Öğretim türü değişkenine göre 522 öğrenci (%84.6) örgün öğretim ve 95 ikinci öğretim (%15.4) öğrencisidir. Öğrencilerin Covid-19 pandemi sürecinde barınma değişkenine göre incelendiğinde 554 öğrenci (%89.8) aileleri ile birlikte 63 öğrenci (%10.2) yurttan, arkadaşları ile veya akraba yanı gibi farklı yerlerde kalmaktadır.

3.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama aracı olarak anket tekniği kullanılmıştır. Araştırmanın verileri, öğrencilerin sosyo-demografik özelliklerini içeren Kişisel Bilgi Formu ve Zaman Yönetimi Becerileri Ölçeği aracılığı ile toplanmıştır.

Kişisel Bilgi Formu: Öğrencilerin cinsiyet, yaş, eğitim türü, Covid-19 pandemi süresince barındığı yer, salgın süresince öğrencilerin ders takibi dışında zamanlarını değerlendirme biçimleri ve en çok etkileyen kısıtlamalar ile ilgili sorular yer almaktadır.

Zaman Yönetimi Becerileri Ölçeği: Z-Kuşağındaki öğrencilerin Covid-19 pandemi sürecinde zaman yönetimi becerilerini ölçmek amacıyla, 1991 yılında Britton ve Tesser tarafından geliştirilen orijinal olarak toplamda 35 maddeden oluşan Zaman Yönetimi Becerileri Ölçeği kullanılmıştır. Britton ve Tesser’in asıl ölçeğinde kısa dönem planlama, zaman tutumları ve uzun dönem planlama olmak üzere üç boyuttan oluşmaktadır. Ölçeğin Türkçe’ye farklı uyarlamaları (Alay ve Koçak, 2002, İşcan, 2008, Kibar vd. 2014) literatürde yer almaktadır. Bu çalışmada Kibar ve diğerleri tarafından 2014 yılında bazı ifadeler eklenip çıkarılarak hazırlanan, Türkçe’ye uyarlanan ve 7 boyutlu 25 maddeden oluşan ölçek kullanılmıştır. Kullanılan ölçekteki ifadeler 5’li likert tipi olup “5=Her zaman”, “4-Sık sık”, “3-Ara sıra”, “2-Nadiren”, “1-Hiçbir zaman” seçeneklerinden oluşmaktadır. Zaman Yönetimi Becerileri Ölçeği alt boyutları Tablo 2’de görülmektedir.

Tablo 2: Zaman yönetimi becerileri ölçeği alt boyut maddelerinin dağılımı

Alt Boyutlar	Maddeler
Planlama	12,3,4,5,6,7,8
Önceliklendirme	9,10
Kararlılık	11,12,13,14,15
İş Takibi	16,17
Erteleme	18,19,20,21
Serbest Zaman	22,23
Dosyalama	24,25

Anketin güvenilirliği için Croanbach Alpha katsayısı dikkate alınmıştır. Çalışmada Cronbach's alfa ölçek güvenilirlik katsayısı 0,789 olarak bulunmuştur.

3.4. Veri Toplama Süreci

Yapılan bu çalışmada “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” kapsamında uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Bu çalışma için etik kurul izni Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu’ndan alınmıştır. Gerekli izinin alınmasından sonra araştırmanın verileri 1-31 Ağustos 2020 tarihleri arasında ulaşılabilen öğrencilerin online doldurdıkları anket aracılığı ile toplanmıştır. Öğrencilere anketi doldurmadan önce gönüllülük esasına dayalı olduğu ve bilgilerin bilimsel çalışma için kullanılacağı ve gizliliği hakkında bilgi verilmiştir.

3.5. Verilerin Değerlendirilmesi

Verilerin değerlendirilmesinde Jamovi paket programı kullanılmıştır. Verilerin normal dağılıma uygunluğu Kolmogorov-Smirnov testi ile değerlendirilmiştir. Bu teste göre sonuç değerinin anlamlılık düzeyinin 0.05’in üzerinde olması verilerin dağılıma uygunluk gösterdiğini ortaya koymaktadır. Zaman yönetimi becerileri ölçeğinin alt boyutlarına ait Kolmogorov-Smirnov test sonuçları Tablo 3’de gösterilmiştir. Test sonuçlarından tüm verilerin normal dağılıma uygunluk göstermediği söylenebilir.

Tablo 3: Zaman Yönetimi Becerileri Ölçeği Alt Boyutları Kolmogorov-Smirnov Test Sonuçları

Alt Boyutlar	N	A.O.	S.S.	Z	p
Planlama	617	2.91	0.80	0.05	0.001
Önceliklendirme	617	3.42	0.80	0.15	0.000
Kararlılık	617	3.13	0.72	0.07	0.000
İş Takibi	617	2.44	1.00	0.12	0.000
Erteleme	617	3.16	0.77	0.08	0.000
Serbest Zaman	617	3.56	0.93	0.13	0.000
Dosyalama	617	3.41	0.86	0.13	0.000

Değerlerin normal dağılıma uygun olmadığı görüldüğünden istatistik analizlerde non-parametrik test teknikleri kullanılmıştır. İki bağımsız değişkenin ilişkisi için Mann-Whitney U testi analiz edilmiştir. İstatistik analizlerde anlamlılık düzeyi (p değeri) $p < 0.05$ olarak kabul edilmiştir.

4. BULGULAR

Öğrencilerin Covid-19 pandemi sürecinde zaman yönetimi becerilerini ve günlük yaşantılarını da etkilediği düşünülen faktörleri belirlemek amacıyla yapılan frekans analizleri aşağıdaki tablolarda yer almaktadır.

Tablo 4: Z kuşağı üniversite öğrencilerinin Covid 19 pandemi sürecinde ders takibi dışında zaman değerlendirme biçimleri

Değerlendirme Biçimleri	f	%
Sosyal Ağlarda Gezinmek	315	0.19
Film izlemek	292	0.17
Oyun oynamak	179	0.11
Müzik dinlemek	177	0.11
Uyumak	153	0.09
Kitap Okumak	119	0.07
Ev işlerine yardım etmek	92	0.05
Ders Çalışmak	82	0.05
Yemek yapmak	69	0.05
İbadet etmek	65	0.05
Yeni hobiler edinmek	60	0.04
Sevdiklerimle sohbet etmek	36	0.03
Sanat faaliyetleri ile uğraşmak	26	0.02

Tablo 4’de Z kuşağı üniversite öğrencilerinin Covid-19 pandemi sürecinde ders takibi dışında en çok sosyal ağlarda gezinerek 315 öğrenci (%19), film izleme 292 öğrenci (%17), oyun oynama 179 (%11) öğrenci ve müzik dinleme 171 öğrenci (%11), uyumak 153 öğrenci(%9), kitap okumak 119 öğrenci (%7) iken son sıralarda sevdiklerimle sohbet etme 36 öğrenci (%3) sanat faaliyetleri ile uğraşma 26 öğrenci (%2) zaman geçirdiklerini ifade etmişlerdir.

Tablo 5: Z kuşağı üniversite öğrencilerini Covid 19 pandemi sürecinde etkileyen kısıtlamalar

Kısıtlamalar	f	%
Sevdiklerimle görüşmemek	343	0.18
Arkadaşlarımla görüşmemek	308	0.17
Okula gidememek	300	0.16
Ailemin iş nedeniyle gelir kaybına uğraması	206	0.11
Sosyal /Kafe ortamlara gidememek	186	0.10
Sportif faaliyetleri yapamamak	138	0.07
Gezi/ tatil /etkinliklere katılmamak	123	0.07
Camilerin kapalı olması	112	0.06
20 yaş altı ve 65 yaş üstü ile aynı ortamda kalmak	65	0.03
Konser ve sanatsal etkinliklerin olmaması	57	0.03
AVM’ye gidememek	24	0.01

Tablo 5’de Z kuşağı üniversite öğrencilerini Covid 19 pandemi sürecinde en çok etkileyen kısıtlama sevdiklerimle görüşmemek 343 öğrenci (%18), arkadaşlarımla görüşmemek 308 öğrenci (%17) okula gidememek 300 öğrenci (%16), ailemin iş nedeniyle gelir kaybına uğraması 206 öğrenci (%11), sosyal/kafe gibi ortamlara gidememek 186 öğrenci (%10), sportif faaliyetleri yapamamak 138 öğrenci (%7), gezi/tatil/etkinliklere katılmamak 123 öğrenci (%7), camilerin kapalı olması 112 öğrenci (%6), 20 yaş altı ve 65 yaş üstü ile aynı ortamda kalmak 65 öğrenci (%3), konser ve sanatsal etkinliklerin olmaması 57 öğrenci (%3) ve AVM’ye gidememek 24 öğrenci (%1) olduğunu belirtmişlerdir.

Araştırmaya katılan Z kuşağı üniversite öğrencilerine uygulanan 25 adet yapılandırılmış değişkenden ve yedi alt boyuttan oluşan ve 5’li Likert ölçeğiyle ölçülmek istenen Zaman Yönetimi Becerileri Ölçeğine ait frekans tablosu yer almaktadır.

Tablo 6: Zaman Yönetimi Becerileri Ölçeği Frekans Tablosu

No	İfadeler	1		2		3		4		5	
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
1	Güne zamanınızı planlayarak mı başlarsınız?	121	0.20	123	0.20	214	0.35	104	0.17	55	0.09
2	Her gün yapmak zorunda olduğunuz şeylerin listesini yapar mısınız?	188	0.30	153	0.25	151	0.24	87	0.14	38	0.06
3	Okul günlerinde yapmak zorunda olduğunuz aktivitelerin programını yapar mısınız?	105	0.17	98	0.16	188	0.30	134	0.22	92	0.15
4	Bir hafta sonra yapacağınızı önceden kafanızda netleştirir misiniz?	99	0.16	133	0.22	170	0.28	130	0.21	85	0.14
5	Çalışmalarınızı bitirmek için kendinize tarih belirler misiniz?	60	0.10	93	0.15	154	0.25	190	0.31	120	0.19
6	Sizin için önemli tarihleri (Örn. sınav tarihleri, ödev teslim tarihleri vs.) bir takvim üzerinde işaretler misiniz?	143	0.23	75	0.12	100	0.16	120	0.19	179	0.29
7	Yakın tarihte sınavınız olmasa bile, ders notlarınızı düzenli olarak gözden geçirir, okur musunuz?	146	0.24	159	0.26	182	0.29	82	0.13	48	0.08
8	Çalışma masanızda çalıştığınız derse ait olmayan materyalleri bulundurur musunuz?	112	0.18	95	0.15	176	0.29	109	0.18	125	0.20
9	Yapacağınız birden fazla iş olduğunda, bunları önem sırasına ne sıklıkla koymaya çalışırsınız?	21	0.03	36	0.06	132	0.21	210	0.34	218	0.35
10	Fayda sağlamayan alışkanlıklara veya aktivitelere devam eder misiniz?	87	0.14	150	0.24	194	0.31	100	0.16	86	0.14
11	Amaçlarınızı belirlerken zorlanırsınız mı?	97	0.16	133	0.22	224	0.36	100	0.16	63	0.10
12	Belirlediğiniz amaçları uygulamaya geçirmekte zorlanırsınız mı?	55	0.09	127	0.21	234	0.38	129	0.21	72	0.12
13	"Koca bir gün geçti, hiçbir şey yapmadım." dediğiniz zamanlar oluyor	14	0.02	88	0.14	174	0.28	161	0.26	180	0.29
14	Bir okul gününde, kişisel bakımınıza derslerinizden daha fazla zaman ayırır mısınız?	136	0.22	180	0.29	183	0.30	80	0.13	38	0.06
15	Telefonda (konuşma, sms, internet vb) uzun	29	0.05	83	0.13	174	0.28	165	0.27	166	0.27

	vakit geçirir misiniz?										
16	Günlük olarak belirlediğiniz amaçları bir ajandaya not alırsınız mı?	279	0.45	145	0.24	106	0.17	53	0.09	34	0.06
17	Bir günün sonunda o gün zamanı nasıl kullandığınızı değerlendirir misiniz?	105	0.17	126	0.20	208	0.34	127	0.21	51	0.08
18	Arkadaşlarınıza "Hayır" diyemediğiniz için ders çalışmanızı engelleyen işler yaptığınız olur mu?	112	0.18	132	0.21	180	0.29	123	0.20	70	0.11
19	Geceleri geç vakitlere kadar ders çalıştığınız olur mu?	62	0.10	84	0.14	140	0.23	191	0.31	140	0.23
20	Sorumluluğunuzda olan işleri erteleme alışkanlığınız var mıdır?	98	0.16	158	0.26	184	0.30	107	0.17	70	0.11
21	Önemli bir ders ödevinin son teslim gününden bir gece önce hâlâ onun üzerinde çalışır mısınız?	36	0.06	94	0.15	155	0.25	172	0.28	160	0.26
22	Ders aktiviteleri dışında geceleri geç vakitlere kadar internette kaldığınız olur mu?	28	0.05	56	0.09	146	0.24	195	0.32	192	0.31
23	Üzerinde çalışabileceğiniz şeyleri serbest (boş)zaman bulduğunuzda yapabilmek için yanınızda taşırsınız mı?	61	0.10	124	0.20	212	0.34	150	0.24	70	0.11
24	Kısa vadede işinize yaramayan ancak gelecekte yararlı olacağını düşündüğünüz basılı kaynakları saklar mısınız?	49	0.08	70	0.11	140	0.23	171	0.28	187	0.30
25	İhtiyacınız olan şeyleri aradığınız zaman kolayca bulabilir misiniz?	28	0.05	63	0.10	204	0.33	215	0.35	107	0.17

Tablo 6'da "Güne zamanınızı planlayarak mı başlarsınız?" sorusuna her zaman cevabını veren 55 öğrenci (%9), "Her gün yapmak zorunda olduğunuz şeylerin listesini yapar mısınız?" her zaman cevabını veren 38 öğrenci (% 6), "Yakın tarihte sınavınız olmasa bile, ders notlarınızı düzenli olarak gözden geçirir, okur musunuz?" her zaman cevabını veren 48 öğrenci (%8) olması oldukça dikkat çekicidir. "Yapacağınız birden fazla iş olduğunda, bunları önem sırasına ne sıklıkla koymaya çalışırsınız?" hiçbir zaman 21 öğrenci (%3), "Belirlediğiniz amaçları uygulamaya geçirmekte zorlanır mısınız?" 55 öğrenci (%9) hiçbir zaman, "Koca bir gün geçti, hiçbir şey yapmadım." dediğiniz zamanlar oluyor. 14 öğrenci (%2) hiçbir zaman "Günlük olarak belirlediğiniz amaçları bir ajandaya not alırsınız mı?" 279 öğrenci (% 45) hiçbir zaman, "Kısa vadede işinize yaramayan ancak gelecekte yararlı olacağını düşündüğünüz basılı kaynakları saklar mısınız?" 49 öğrenci (%8) hiçbir zaman, "İhtiyacınız olan şeyleri aradığınız zaman kolayca bulabilir misiniz?" 28 öğrenci (%5) hiç bir zaman cevabını vermişlerdir.

Cinsiyet Değişkenine Ait Bulgular

Zaman yönetimi becerileri ölçeği alt boyutları ile cinsiyet değişkeni arasındaki ilişki için parametrik olmayan iki bağımsız grup için Mann Whitney U testi ile istatistik analizler yapılmıştır. Z-kuşağı üniversite öğrencilerinin cinsiyet değişkenine göre zaman yönetimi becerileri ölçeği planlama alt boyutuna ilişkin Mann Whitney U Testi Sonuçları Tablo 7'de verilmiştir.

Tablo 7: Z-kuşağı Üniversite Öğrencilerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Zaman Yönetimi Becerileri Ölçeği Planlama Alt Boyutuna İlişkin Mann Whitney U Testi Sonuçları

Zaman Yönetimi Becerileri Boyutları	Cinsiyet	N	A.O.	Medyan	U	P
Planlama	Kadın	408	2.89	3	41326	0.53
	Erkek	209	2.95	2.88		

Bu sonuçlara göre Z-kuşağı üniversite öğrencilerinin cinsiyet ile zaman yönetim becerileri ölçeği planlama boyutu arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır (U=41326; p> 0.05).

Tablo 8: Z-kuşağı Üniversite Öğrencilerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Zaman Yönetimi Becerileri Ölçeği Önceliklendirme Alt Boyutuna İlişkin Mann Whitney U Testi Sonuçları

Zaman Yönetimi Becerileri Boyutları	Cinsiyet	N	A.O.	Medyan	U	P
Önceliklendirme	Kadın	408	3.36	3.5	37717	0.001*
	Erkek	209	3.52	3.5		

Tablo 8'de cinsiyet değişkenine göre Z-kuşağı üniversite öğrencilerinin Zaman Yönetimi Becerileri Ölçeği önceliklendirme boyutuna ait Mann-Whitney U testi sonuçları görülmektedir. Bu sonuçlara göre Önceliklendirme alt boyutu puanları cinsiyet değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı şekilde farklılaşmaktadır (U=37717; p<0.05). Fark erkek öğrenciler lehine gerçekleşmiştir.

Tablo 9: Z-kuşağı Üniversite Öğrencilerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Zaman Yönetimi Becerileri Ölçeği Kararlılık Alt Boyutuna ilişkin Mann Whitney U Testi Sonuçları

Zaman Yönetimi Becerileri Boyutları	Cinsiyet	N	A.O.	Medyan	U	P
Kararlılık	Kadın	408	3.04	3	33378	0.001*
	Erkek	209	3.5	3.4		

Tablo 9'da cinsiyet değişkenine göre Z-kuşağı üniversite öğrencilerinin Zaman Yönetimi Becerileri Ölçeği kararlılık boyutuna ait Mann-Whitney U testi sonuçları görülmektedir. Bu sonuçlara göre Kararlılık boyutu puanları cinsiyet değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı şekilde farklılaşmaktadır(U=33378; p<0.05). Fark erkek öğrenciler lehine gerçekleşmiştir.

Tablo 10: Z-kuşağı Üniversite Öğrencilerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Zaman Yönetimi Becerileri Ölçeği İş Takibi Alt Boyutuna ilişkin Mann Whitney U Testi Sonuçları

Zaman Yönetimi Becerileri Boyutları	Cinsiyet	N	A.O.	Medyan	U	P
İş Takibi	Kadın	408	2.33	2.5	34609	0.001*
	Erkek	209	2.65	2.5		

Tablo 10'da cinsiyet değişkenine göre Z-kuşağı üniversite öğrencilerinin Zaman Yönetimi Becerileri Ölçeği İş Takibi boyutuna ait Mann-Whitney U testi sonuçları görülmektedir. Bu sonuçlara göre İş Takibi boyutu puanları cinsiyet değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı şekilde farklılaşmaktadır(U=34609; p<0.05). Fark erkek öğrenciler lehine gerçekleşmiştir.

Tablo 11: Z-kuşağı Üniversite Öğrencilerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Zaman Yönetimi Becerileri Ölçeği Erteleme Alt Boyutuna ilişkin Mann Whitney U Testi Sonuçları

Zaman Yönetimi Becerileri Boyutları	Cinsiyet	N	A.O.	Medyan	U	P
Erteleme	Kadın	408	3.07	3	34142	0.001*
	Erkek	209	3.32	3.25		

Tablo 11'de cinsiyet değişkenine göre Z-kuşağı üniversite öğrencilerinin Zaman Yönetimi Becerileri Ölçeği Erteleme boyutuna ait Mann-Whitney U testi sonuçları görülmektedir. Bu sonuçlara göre kararlılık boyutu puanları cinsiyet değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı şekilde farklılaşmaktadır(U=34142; p<0.05). Fark erkek öğrenciler lehine gerçekleşmiştir.

Tablo 12: Z-kuşağı Üniversite Öğrencilerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Zaman Yönetimi Becerileri Ölçeği Serbest Zaman Alt Boyutuna ilişkin Mann Whitney U Testi Sonuçları

Zaman Yönetimi Becerileri Boyutları	Cinsiyet	N	A.O.	Medyan	U	P
Serbest Zaman	Kadın	408	3.32	3.5	34644	0.001*
	Erkek	209	3.59	3.5		

Tablo 12'de cinsiyet değişkenine göre Z-kuşağı üniversite öğrencilerinin Zaman Yönetimi Becerileri Ölçeği Serbest Zaman boyutuna ait Mann-Whitney U testi sonuçları görülmektedir. Bu sonuçlara göre kararlılık boyutu puanları cinsiyet değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı şekilde farklılaşmaktadır(U=34644; p<0.05). Fark erkek öğrenciler lehine gerçekleşmiştir.

Tablo 13: Z-kuşağı Üniversite Öğrencilerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Zaman Yönetimi Becerileri Ölçeği Dosyalama Alt Boyutuna ilişkin Mann Whitney U Testi Sonuçları

Zaman Yönetimi Becerileri Boyutları	Cinsiyet	N	A.O.	Medyan	U	P
Dosyalama	Kadın	408	3.42	3.5	32296	0.001*
	Erkek	209	3.83	4		

Tablo 13'de cinsiyet değişkenine göre Z-kuşağı üniversite öğrencilerinin Zaman Yönetimi Becerileri Ölçeği kararlılık boyutuna ait Mann-Whitney U testi sonuçları görülmektedir. Bu sonuçlara göre Dosyalama boyutu puanları cinsiyet değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı şekilde farklılaşmaktadır(U=32296; p<0.05). Fark erkek öğrenciler lehine gerçekleşmiştir.

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

İçinde yaşadığımız dijital çağın en önemli sorunlarından ikisi yetişememek ve yönetememektir. Bu iki sorun zaman ile ilgili olup herkes için çok önemli bir olgudur. Bilgi toplumu olarak doğru ve güvenilir bilgiye ulaşma konusunda sıkıntı duymaktayız. Bu durumu en çok tetikleyen etkenlerin başında da sosyal medya gelmektedir. Özellikle, Z-kuşağının nerdeyse tamamı ve Y-kuşağının büyük çoğunluğu tarafından aktif bir şekilde kullanılan sosyal medya, kullandığımız akıllı telefonlar sayesinde vaktimizin çoğunu almakta ve zaman çeldiricilerin başında gelmektedir. Tüm bunların yanında bir de 2020 yılında ortaya çıkan pandemi süreci 2020 sosyal medya kullanım oranını daha da artırmıştır. DOMO(2020) verilerine göre, 2020 yılının her bir dakikasında Instagramda 347.222 hikâye paylaşılmakta, WhatsApp'ta yine 1 dakika içinde 41,7 milyon veri gönderilmektedir. Benzer devasa veriler diğer sosyal platformlar ve alışveriş siteleri için de geçerlidir. Dolayısı ile özellikle dijital gençlik olarak adlandırılan Z-kuşağı için de zaman yönetimi açısından en büyük sıkıntıyı oluşturan dijital platform sosyal medyadır.

2000'li yıllarla beraber hayatımıza giren Z-kuşağı, o yılların başında "Milenyum Kuşağı", "Dünyayı Kurtaracak Kuşak" ve benzeri terimler ile tanımlanmıştır. Bilgiye kolayca ulaşan ve yine doğdukları yıllardan itibaren hızlı dijitalleşme ile birlikte büyüyen bu kuşak, dijital dünyanın en büyük kullanıcısı olmuştur. Zamanı kullanmak en çok da bu kuşak için sorun teşkil etmekte, zira dijital araçlar ve platformlar çok fazla vaktini almaktadır. Dolayısı ile ödev yapımında ya da zamanı etkili verimli kullanmada araştırmamızın sonuçlarına da bakıldığında sorunlar görülmektedir. Bu öğrencilerin genellikle nasıl çalışılacağını bilemediği ya da dijital platformlardan alınan yanlış tavsiyeler ya da yönlendirmeler ile yeniden okumak, blok çalışmak, sabahlara kadar çalışmak şeklinde verimlilikten ve öğrenmeden uzak aktiviteler içinde buldukları görülmektedir (Brown, Roediger, McDaniel, 2017). Araştırmamızın sonuçlarına göre de 159 öğrenci (%26) düzenli ders çalışmadığını ve amaçlarını uygulamaya geçirmede 234 öğrenci (%38) zorlandığını belirtmiştir. Ayrıca öğrencilerin %26'sı (159 kişi) düzenli ders çalışmadıklarını belirtmiştir.

Zamanı kullanma kavramı etkili ve verimli kullanma olarak düşünülmelidir. Z kuşağının en büyük problemleri arasında sosyal mecrada harcanan vakit olarak öne çıkmaktadır. Özellikle, pandemi ile birlikte bu oran Domo (DOMO,2020) verileri ile de göze çarpmaktadır. Araştırmamıza katılan öğrencilerin %19'u da sosyal medyayı gününü alacak şekilde kullandığını belirtmiş, %17'si dijital platformlarda film izlemenin pandemi boyunca yaptığı en önemli şey olduğunu söylemiştir. Bu süreçte öğrencilerin yalnızca %2'sinin sanatsal faaliyetlerde bulunması da verimli zaman kullanımı açısından sıkıntı içinde olduklarını ortaya koymuştur. Her gün yapmak zorunda olduklarının listesini hazırlayan öğrenci %30 olarak karşımıza çıkmakta ve %35'i (214 kişi) sadece içinde bulunduğu günü programlamaktadır. Üstelik %22'lik (134 kişi) bir kısmı okuldaki eğitim yüzüze devam ettiği zaman da düzenli çalışma bakımından sıkıntı yaşamaktadır. Bir hafta sonra yapacakları bile belirsiz olan (%28) Z kuşağı öğrencileri, etkili-verimli zaman kullanımı konusunda gerçekten yönlendirilmeye ihtiyaç duymaktadır denebilir. Zira 224 öğrenci (%36) amaçlarını belirlerken bile zorlanmaktadır.

Z-kuşağı öğrencilerinin cinsiyet ile zaman yönetimi becerileri ölçüğü boyutlarının karşılaştırılmasında erkek öğrenciler kadın öğrencilerden planlama boyutunda fark göstermemiş olmasına rağmen diğer alt boyutlarda farklılık göstermiştir. Demirtaş ve Özer (2007) tarafından yapılan çalışmada zaman yönetimi becerilerinin cinsiyet değişkenine göre farklılık gösterdiği sonucuna ulaşılmış orada kadın öğrenciler lehine sonuçlar bulunurken bu çalışmada erkek öğrenciler lehine sonuçlar bulunmuştur. Z-kuşağı erkek öğrenciler kadın öğrencilere göre zamanı kullanma açısından önceliklendirme, kararlılık, iş takibi, erteleme, serbest zaman ve dosyalama boyutlarını daha iyi yönetebildiklerini göstermişlerdir.

Tüm bu araştırma verilerinin sonuçları, Z kuşağının zaman yönetimi konusunda sıkıntı yaşadığını ortaya koymakta, bunun yanında dijital platformları da sevdiklerini, vazgeçemediklerini göstermektedir. O sebeple akademik gelişimleri açısından bilgi çağının içinde olan bu gençlerin, "doğru" bilgiye ulaşmalarını kolaylaştırmak ve bu yöndeki seçeneklerini geliştirmek gerekmektedir.

Z kuşağında bulunan gençler, diğer tüm kuşaklardan daha fazla teknolojiye düşkün ve yaygın olarak kullandıklarından tüm akademik bilgi çerçevesinin ve ders olanaklarının buna göre düzenlenmesi ve sunulması gerekmektedir. Ayrıca Z kuşağında bulunan gençler daha ben merkezli ve rekabetçi olarak karşımıza çıkmaktadır. Zora gelemeyen, kolay vazgeçebilen ve aidiyet duyguları zayıf olan bu gençlerin dikkatini çekmek için gerekli tüm düzenlemeler yapılmalıdır. Bu neslin tanımsız gücünü ve cesaretini

ortaya çıkarmak için eğitimde “ kanka “motivasyon teknikleri diyebileceğimiz adımlar atılmalıdır. Bu doğrultuda;

- ✓ Ders materyallerinin dijital kaynaklar ile çeşitlendirilmesi,
- ✓ Simülasyon tarzında hem görsel hem de işitsel açıdan zengin kaynaklar ile dersler çeşitlendirilmeli,
- ✓ Takım çalışmalarında zayıf olan bu bireylerin, bu tarz çalışmalar içerisinde bireysel farklılıklarını ortaya koyarak keyifle çalışabileceği konular belirlenmeli,
- ✓ Kişiselleştirilmiş bir öğrenme planı sunan ve çalışan öğrencinin kendi performansını takip edebilmesini sağlayan programlar geliştirilmeli,
- ✓ Geliştirmesi gereken bir konu veya beceriye odaklanarak bunu takip etmesini sağlayan sanal uygulamalar ya da programlar geliştirilmeli,
- ✓ Sanal gerçeklik, hologram vb. teknolojik gelişmeler ders materyallerinin içine alınmalı,
- ✓ Akıllı tahta uygulamaları ile sunum kabiliyetlerini ortaya koyup kendilerini ön plana çıkaracak olanaklar sağlanmalı,
- ✓ Sürekli motivasyon edilmelidirler.

KAYNAKÇA

Alay, S., Koçak, S. (2002). Zaman Yönetimi Anketi: Geçerlik ve Güvenirlik, Hacettepe Eğitim Fakültesi Dergisi, 22, 9-13.

Altunbay, M. ve Bıçak, N. (2018). Türkçe Eğitimi derslerinde “Z Kuşağı” bireylerine uygun teknoloji tabanlı uygulamaların kullanımı, ZfWT, 10(1), 127-142.

Andreassen, C.S (2012). Development of a facebook addiction scale, Psychological Reports, 110(2), 501-517.

Berkup, S. B. (2014). Working with generations X and Y in generation Z period: Management of different generations in business life. Mediterranean Journal of Social Sciences, 5(19), 218-229.

Brown, C. P, Roediger, H.L., McDaniel, M. (2017). Başarılı Öğrenme Bilimi; Aklında Kalsın. Buzdağı Yayınevi, Ankara.

Cüceloğlu, D. (1999). İyi Düşün Doğru Karar Ver. İstanbul, Sistem Yayıncılık.

Çam, E. ve İşbulan, O. (2012). A new addiction for teacher candidates: Social networks. The Turkish Online Journal of Educational Technology (TOJET), 11(3), 14-19.

Demirtaş, H. ve Özer, N. (2007); “Öğretmen Adaylarının Zaman Yönetimi Becerileri ile Akademik Başarıları Arasındaki İlişki,” Eğitimde Politika Analizleri ve Stratejik Araştırmalar Dergisi, 2(1), 34-48.

Dewanti, P. ve Indrajit, R.E. (2018). The effect of XYZ generation characteristics to e-commerce C-to-C: A review, Ikraith-Informatika, 2(2), 56-60.

Doğan, Ö. (2018). Zaman Yönetimi ve Akademik Başarı İlişkisi: Artvin Çoruh Üniversitesi, Hopa İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesinde Bir Uygulama. Artvin Çoruh Üniversitesi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi, 4(1), 149-174.

DOMO, Data never sleeps 8.0. Erişim Tarihi 21.10.2020

Durmaz, M., Hüseyinli, T., ve Güçlü, C., (2016). Zaman Yönetimi Becerileri ile Akademik Başarı arasındaki İlişki, İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi, 5 (7), pp.2291-2303.

Ekşili, N. ve Antalyalı, Ö.L. (2017). Türkiye’de Y kuşağı özelliklerini belirlemeye yönelik bir çalışma: Okul yöneticileri üzerine bir araştırma, Humanities Sciences (NWSAHS), 12(3), 90-111.

Güçlü, N. (2001). Zaman yönetimi. Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, 25(25), 87-106.

İşcan, S. (2008). Pamukkale Üniversitesi Öğrencilerinin Zaman Yönetimi Becerilerinin Akademik Başarıları Üzerindeki Etkisi, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Pamukkale Üniversitesi SBE, Denizli.

Karadoğan, A. (2019). Z kuşağı ve öğretmenlik mesleği. Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi-Journal of Ağrı İbrahim Çeçen University Social Sciences Institute. 5(2). 9-41.

Kibar, B., Fidan, Y., & Yıldırım, C. (2015). Öğrencilerin Zaman Yönetimi Becerileri İle Akademik Başarıları Arasındaki İlişki: Karabük Üniversitesi. Business & Management Studies: An International Journal, 2(2).

- Koch, R. (1999). 80/20 ilkesi. Daha Azıyla Daha çoğunu Elde Etmenin Sırrı. (Çev.: Kerem Özdemir). İstanbul: Varlık Yayınları, Sayı: 537.
- Kuss, D. J., ve Griffiths, M. D. (2011). Addiction to social networks on the Internet: A literature review of empirical research. *International Journal of Environmental and Public Health*, 8, 3528-3552.
- Scoot, M. (1997). Zaman Yönetimi. (Çev.: Aslı Çingil Çelik). İstanbul: Rota Yayın Yapım Tanıtım Tic. Ltd. Şti.
- Somyürek Atasoy, S. (2014). Öğrenme Sürecinde Z Kuşağının Dikkatini Çekme: Artırılmış Gerçeklik. *Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama*, 4(1), 63-80.
- Stephen R. Covey. (2000), Önemli İşlere Öncelik, (Varlık Yayınları, İstanbul, s. 38).
- McCrandle Research, *Generations Defined: 50 Years of Change Over 5 Generations*, 2012.
- Taş, H.Y., Demirdöğmez, M. ve Küçüköğlü, M. (2017). Geleceğin mimarları Z kuşağının iş hayatına muhtemel etkileri. *Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 7(13), 1031-1048.
- Tektaş, M. ve Tektaş, N. (2010). Meslek yüksekokulu öğrencilerinin zaman yönetimi ve akademik başarıları arasındaki ilişki. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 23, 221-229.
- Toruntay, H. (2011). Takım rolleri çalışması: X ve Y kuşağı üzerinde karşılaştırmalı bir araştırma. *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, İstanbul Üniversitesi, İstanbul.
- Tutgun-Ünal,A.(2015). Sosyal medya bağımlılığı: Üniversite öğrencileri üzerine bir araştırma. *Yayımlanmamış Doktora Tezi*,Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Tutgun-Ünal, A. ve Deniz, L. (2016). Üniversite öğrencilerinin sosyal medya bağımlılığının incelenmesi, *Route Educational and Social Science Journal*, 3(2), 155-181.
- Tutgun-Ünal, A. ve Deniz, L. (2019). Sosyal medya kuşaklarının sosyal medya kullanım seviyeleri ve tercihleri. 5. Uluslararası Sosyal ve Eğitim Bilimleri Araştırmaları Kongresi, Bandırma.
- Tutgun-Ünal, A. ve Deniz, L. (2020). Sosyal medya kuşaklarının sosyal medya kullanım seviyeleri ve tercihleri. *OPUS-Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 15(22), 1289-1319.
- Özdemir, Ş. (2017). Kuşaklar teorisine göre Türkiye'deki gençlerin medya kullanım alışkanlıkları ve İstanbul örneği. *Yüksek Lisans Tezi*, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Wilson, K., Fornasier, S. ve White, K. M. (2010). Psychological predictors of young adults' use of social networking sites. *Cyberpsychology, Behavior and Social Networking*, 13, 173-177.
- Yıldız, K. (2018). Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Zaman Yönetimi ve Stres Algılarının İncelenmesi. *Sakarya University Journal of Education*, 8(3), 80-99.
- Zemke, R., Raines, C., ve Filipczak, B. (2013). *Generations at work: Managing the clash of boomers, gen Xers, and gen Yers in the workplace* (2nd Ed. b.). USA: Amacom.